

nantferne til Byrde; jeg skal i Forbindelse dermed nævne, at hvis denne Foranstaltning skulde gennemføres, vilde den medføre en meget vidtløst Administration. Man maatte oprette, om ikke et nyt Ministerium, dog et nyt Departement til Ordningen af alle disse yderst vanskelige og forvaskede Forhold. Jeg vil opfordre de ærede Medlemmer, der kjende det, til at overveie, hvor vanskelig en Materie hele Materien om Præstens Indtægter og Beneficiargodsset er. (Tscherning: Med 2 Mænd skal jeg ordne det i 3 Aar!). Ja, det vilde vist være meget lykkeligt, om det ærede Medlem vilde paatage sig det, men jeg troer ikke, han vil være istand dertil. Et Hovedpunkt ved denne Sag er det hele Spørgsmaals Stilling til Kirken, navnlig det, man kan kalde Kirkens Ret; jeg anseer dette Punkt for tvivlsomt, og har ikke fundet mig overbevist ved, hvad den ærede sidste Taler sagde. Jeg troer, at i sin Almindelighed taget, maa Staten have denne Ret, idet nemlig den lovgivende Magt maa kunne tage en saadan Bestemmelse; men et andet Spørgsmaal er det, om det ikke vil møde megen Uvillie og velbegrundet Uvillie, ikke alene hos Geistligheden, men hos mange Andre, om man i et Dieblit, hvor Kirkens Forsatning ikke er ordnet, vil gjøre en saa indgribende Forandring som denne. Der er maasse ikke noget andet Skridt, som i den Grad vil medføre, hvad man kalder Kirkens Afstillelse fra Staten. Jeg skal ikke disputere med det ærede Medlem eller med nogen Anden, om det er rigtigt; jeg hælder til den Formening, at det er bedre, saavidt muligt at gjøre Staten kristelig (Stemmer: Hør!); men jeg troer, at dette som Alt, hvad hermed staaer i Forbindelse, kræver en ganske anden og mere moden Overveelse, end den, der til Dato er bleven denne Sag til Deel, og det synes paafaldende, at man vil indbringe — eller indsmugle, kunde man næsten sige, hvis Sagen ikke var saa offentlig — en saadan Bestemmelse i Loven om Lønninger for de under Ministerierne ansatte Embedsmænd. Jeg kan ikke lade være at omtale Endringsforslaget, som det er stillet, da det vistnok er overmaade uheldigt affattet, og jeg kan ikke troe, at de ærede Medlemmer, som have været med at affatte det, have meent det,

som det staaer. Der staaer: „naar et geistligt Embede, der lønnes med Tienbe og andre Naturalleveringer, bliver ledigt“. De have vistnok ikke tænkt paa, at derunder indbefattes saa godt som alle Kjøbstadsalb, ja endog nogle Kjøbenhavnske Kald. Naar nu et Kjøbenhavnsk Præsteembede er reguleret til 3—4000 Rd. og har et Vederlag for Tienbe af 3—400 Rd., saa er det vistnok ikke Udvalgets Mening, at, naar et saadant Embede blev ledigt, skulde Præsten som et Slags Erstatning for Tienben erholde 3 à 4000 Rd. i Gage. Jeg kan ikke troe, at det ærede Udvalg har tænkt paa det, saa at Forslaget, som det er, er ligefrem ubrugeligt. Forøvrigt er der i Afskilligt af det, der er fremkommet, Noget, hvori jeg for min Deel maa være enig; der er vist Afskilligt med Hensyn til Præsternes Lønning, som Alle maa ønske forandret. Jeg troer ogsaa, at det kan have sin Nytte, at Sagen kommer paa Bane; men det forekommer mig, at den i ethvert Tilfælde er kommen for tidlig frem og heller ikke kommer frem paa rette Sted, saa jeg skulde meget ønske, om det ærede Udvalg vilde tage Forslaget tilbage.

Juslitsministeren: Det er ikke let for mig nu, at træde ind i Forhandlingerne af denne Sag, paa den fraværende Kultusministers Vegne; men det, der beroliger mig noget, er den heldige Stilling, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) har saa god at give mig, da han udtalte, at han gjorde Regning paa, at jeg skulde tage Ordet. Han udtalte tvende Forudsætninger i den Anledning, hvoraf den ene maatte tiltale mig stærkt, og tiltale mig saameget stærkere, som den giver mig Forvisning om, at det, jeg vil tillade mig at anføre, vil finde en gunstig Modtagelse hos det høitærede Thing, og en Gjenklang, som jeg vil haabe, skal bære gode Frugter med Hensyn til det, hvorom Taleren dreier sig. Den ærede Rigsdagsmands første Forudsætning var: at det saa temmelig klart, at jeg, Juslitsministeren, i denne Sag, vilde kunne være hildet i en lang Fortids Fordom, men — og det var hans anden Forudsætning og den, hvorover jeg glædede mig — at jeg i alt Fald ikke var hildet i nogen Standsfordom. Der gik dernæst igjen-